

ФУСТЕЛАРКО БОРЕЦ АД БИТОЛА

Финансиски извештаи за годината што
завршува на 31 декември 2023 година
и

**Извештај на независните
ревизори**

Содржина	Страна
ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИТЕ РЕВИЗОРИ	1
ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ	
- Извештај за финансиска состојба	3
- Извештај за сеопфатна добивка	4
- Извештај за промените во капиталот	5
- Извештај за паричните текови	6
- Белешки кон финансиските извештаи	7
- Прилози	

До:
Акционерите и раководството на
Фустеларко Борец АД Битола

Извештај на независните ревизори

Извештај за финансиските извештаи

Ние извршивме ревизија на придружните финансиски извештаи на „Фустеларко Борец“ АД, Битола (во понатамошниот текст „Друштвото.“), составени од Извештај за финансиска состојба на ден 31 декември 2023 година и Извештај за сеопфатна добивка, Извештај за промените во капиталот и Извештај за паричните текови за годината што тогаш заврши, како и преглед на значајните сметководствени политики и други објаснувачки белешки.

Одговорност на Раководството за финансиските извештаи

Раководството е одговорно за изготвување и објективно презентирање на овие финансиски извештаи во согласност со сметководствените стандарди прифатени во Република Северна Македонија, како и за воспоставување на таква внатрешна контрола која Раководството утврдува дека е неопходна за да овозможи изготвување на финансиски извештаи кои се ослободени од материјално погрешно прикажување како резултат на измама или грешка.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие финансиски извештаи врз основа на извршената ревизија. Ние ја извршивме ревизијата во согласност со ревизорските стандарди прифатени во Република Северна Македонија¹. Тие стандарди бараат наша усогласеност со етичките барања, како и тоа ревизијата да ја планираме и извршуваме на начин кој ќе ни овозможи да стекнеме разумно уверување за тоа дали финансиските извештаи се ослободени од материјално погрешно прикажување. Ревизијата вклучува спроведување на процедури со цел стекнување ревизорски докази за износите и објавувањата во финансиските извештаи. Избраните процедури зависат од процената на ревизорот и истите вклучуваат процена на ризиците од материјално погрешно прикажување во финансиските извештаи, било поради измама или грешка. При овие проценки на ризиците ревизорот ја зема во предвид внатрешната контрола релевантна за подготвување и објективно презентирање на финансиските извештаи на Друштвото со цел креирање на такви ревизорски процедури кои ќе бидат соодветни на околностите, но не и за потребата да изрази мислење за ефективноста на внатрешната контрола на Друштвото. Ревизијата, исто така вклучува и оценка на соодветноста на применетите сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на Раководството, како и оценка на севкупната презентација на финансиските извештаи.

Ние веруваме дека стекнатите ревизорски докази претставуваат задоволителна и соодветна основа за нашето ревизорско мислење.

¹ Меѓународни стандарди за ревизија („МСР“) издадени од страна на Одборот за меѓународни стандарди за ревизија и уверување („ОМСРУ“), кои стапија на сила на 15 декември 2009 година, преведени и објавени во Службен весник на Република Македонија број 79 од 2010 година

Извештај на независните ревизори (продолжува)

Мислење

Наше мислење е дека, финансиските извештаи ја презентираат објективно, во сите материјални аспекти, финансиската состојба на „Фустеларко Борец“ АД, Битола на ден 31 декември 2023 година, како и резултатот од работењето и паричните текови за годината што тогаш заврши, во согласност со сметководствените стандарди прифатени во Република Северна Македонија.

Извештај за други правни и регулаторни барања

Раководството на Друштвото е исто така одговорно за изготвување на годишниот извештај за работењето на Друштвото за 2023 година во согласност со член 384 од Законот за трговски друштва. Наша одговорност е да изразиме мислење за конзистентноста на годишниот извештај, со историските финансиски информации објавени во годишната сметка и ревидираните финансиски извештаи на Друштвото со состојба на и за годината која завршува на 31 декември 2023, во согласност со ревизорските стандарди прифатени во Република Северна Македонија², како и во согласност со барањата на член 34, став 1, точка (д) од Законот за Ревизија.

Наше мислење е дека, историските финансиски информации објавени во годишниот извештај за работењето на Друштвото со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023, се конзистентни, во сите материјални аспекти, со информациите објавени во годишната сметка и ревидираните финансиски извештаи на Друштвото со состојба на и за годината која завршува на 31 декември 2023.

А&БА Грууп дооел, Скопје

Овластен ревизор

Бојан Петрески

04 април 2024

Управител

Бојан Петрески

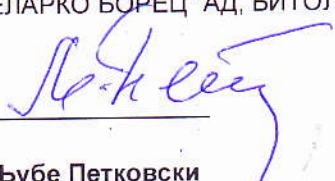
² Меѓународни стандарди за ревизија („МСР“) издадени од страна на Одборот за меѓународни стандарди за ревизија и уверување („ОМСРУ“), кои стапија на сила на 15 декември 2009 година, преведени и објавени во Службен весник на Република Македонија број 79 од 2010 година

ИЗВЕШТАЈ ЗА ФИНАНСИСКА СОСТОЈБА
За годината која завршува на 31 декември 2023
Во илјади денари

	Белешки	2023	2022
СРЕДСТВА			
Нетековни средства			
Недвижности, постројки и опрема	5	141.048	124.459
		141.048	124.459
Тековни средства			
Финансиски побарувања	7	-	-
Залихи	7	70.246	93.318
Побарувања од купувачи и останати побарувања	8	140.158	114.093
Парични средства и еквиваленти	9	24.016	15.986
		234.420	223.397
Вкупно средства		375.468	347.856
КАПИТАЛ И ОБВРСКИ			
Капитал			
Акционерски капитал	10	165.152	165.152
Резерви		11.547	9.715
Акумулирана добивка		115.280	77.912
Вкупно капитал		291.979	252.779
Обврски			
Нетековни обврски			
Долгорочни позајмици со камата	11	12.652	16.979
Одложени приходи	12	17.591	11.120
		30.243	28.099
Тековни обврски			
Краткорочни позајмици со камата	11	4.535	13.517
Обврски кон добавувачи и останати обврски	13	48.711	53.461
		53.246	66.978
Вкупно обврски		83.489	95.077
Вкупно капитал и обврски		375.468	347.856

Белешките претставуваат составен дел на финансиските извештаи

Овие финансиски извештаи се одобрени на 28 Февруари 2024 од раководството на „ФУСТЕЛАРКО БОРЕЦ“ АД, БИТОЛА и потпишани во негово име од:

Г-дин Љубе Петковски
Генерален директор

ИЗВЕШТАЈ ЗА СЕОПФАТНА ДОБИВКА
За годината која завршува на 31 декември 2023
Во илјади денари

	Белешки	2023	2022
Приходи од продажба	14	356.350	293.143
Останати приходи	15	32.212	25.745
Набавна вредност на продадени стоки		(744)	(920)
Трошоци за сировини и материјали	16	(221.239)	(189.964)
Трошоци за вработени	17	(79.634)	(65.828)
Депрецијација	5	(17.387)	(14.443)
Останати оперативни трошоци	18	(20.385)	(14.680)
Промени во залихите		2.136	3.385
Добивка од оперативно работење		51.309	36.438
Финансиски приходи		587	1.603
Финансиски (расходи)		(1.938)	(1.571)
Нето финансиски (расходи)	19	(1.351)	32
Добивка пред оданочување		49.958	36.470
Данок на добивка	20	-	-
Нето добивка за годината		49.958	36.470
Останата сеопфатна добивка		-	-
Вкупна сеопфатна добивка за годината		49.958	36.470
Заработувачка по акција (во денари)	21	697	509

Белешките претставуваат составен дел на финансиските извештаи

ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРОМЕНИТЕ ВО КАПИТАЛОТ
За годината која завршува на 31 декември 2023
Во илјади денари

	Акционерски капитал	Резерви	Акумулирана добивка	Вкупно
01 јануари 2023	165.152	9.715	77.912	252.779
<i>Трансакции со сопствениците</i>				
Распоред на акумулирани добивки	-	1.832	(1.832)	-
Објавени дивиденди (Бел.11)	-	-	(10.758)	(10.758)
<i>Вкупно трансакции со сопствениците</i>	-	1.832	(12.590)	(10.758)
Добивка за годината	-	-	49.958	49.958
<i>Останата сеопфатна добивка</i>	-	-	-	-
<i>Вкупна сеопфатна добивка</i>	-	-	49.958	49.958
31 декември 2023 година	165.152	11.547	115.280	291.979
01 јануари 2022	165.152	8.488	53.425	227.065
<i>Трансакции со сопствениците</i>				
Распоред на акумулирани добивки	-	1.227	(1.227)	-
Објавени дивиденди (Бел.11)	-	-	(10.756)	(10.756)
<i>Вкупно трансакции со сопствениците</i>	-	1.227	(11.983)	(10.756)
Добивка за годината	-	-	36.470	36.470
<i>Останата сеопфатна добивка</i>	-	-	-	-
<i>Вкупна сеопфатна добивка</i>	-	-	36.470	36.470
31 декември 2022 година	165.152	9.715	77.912	252.779

Белешките претставуваат составен дел на финансиските извештаи

ИЗВЕШТАЈ ЗА ПАРИЧНИТЕ ТЕКОВИ
За годината која завршува на 31 декември 2023
Во илјади денари

	Белешка	2023	2022
Добивка пред оданочување		49.958	36.470
<u>Исправки за:</u>			
Депрецијација и амортизација	5	17.387	14.443
Отпис на ненаплатливи побарувања	19	552	20
Приходи од ослободување на државни подршки	16	(2.178)	(1.740)
Приходи од отпис на обврски	16	(461)	(426)
Приходи од дополнителни одобрени попусти	16	(3.581)	(3.774)
Попусти, рабати, акциска продажба, рекламации на купувачи	19	546	1.935
Расход и оттуѓ. на недвижности, постројки и опрема	5	46	-
Вишоци по попис	16	(54)	(1)
Капитална добивка од продажба на основни средства	5	(4.460)	(2.649)
Приходи од камати	19	(20)	(236)
Расходи по камати	19	1.026	684
Добивка од работење пред промени во оперативен капитал		58.761	44.726
<i>Промени во оперативниот капитал:</i>			
Залихи		23.126	(35.459)
Побарувања од купувачи и останати побарувања		(27.163)	(11.429)
Обврски кон добавувачи и останати обврски		(708)	19.308
Готовина од оперативни активности		54.016	17.146
(Платени) камати		(1.026)	(684)
(Платен) данок на добивка		-	-
		52.990	16.462
Инвестициони активности			
Набавка на недвижности, постојки и опрема		(34.150)	(32.103)
Краткорочни финансиски побарувања		-	7.657
Прилив од продажба на недвижности, постојки и опрема		4.588	2.649
Приливи по камати		20	236
		(29.542)	(21.561)
Финансиски активности			
(Отплата на) позајмици		(23.545)	(14.777)
Приливи од позајмици		10.236	24.814
Исплатени дивиденди		(10.758)	(10.756)
Примени државни поддршки		8.649	9.283
		(15.418)	8.564
Нето промени кај паричните средства и еквиваленти		8.030	3.465
Парични средства и еквиваленти на почетокот од периодот		15.986	12.521
Парични средства и еквиваленти на крајот од периодот	10	24.016	15.986

Белешките претставуваат составен дел на финансиските извештаи

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
За годината која завршува на 31 декември 2023

Сите износи се искажани во илјади денари, освен таму каде што е поинаку назначено

---

1. ОПШТИ ИНФОРМАЦИИ

“ФУСТЕЛАРКО БОРЕЦ” АД - Битола (во понатамошниот текст Друштвото) е регистрирано согласно Законот за трговските друштва. Основна дејност на Друштвото претставува графичко производство, односно производство на амбалажа од хартија и картон. Согласно Законот за вработување на инвалидни лица, друштвото е регистрирано како “Заштитно друштво” односно има вработено одреден процент (минимум 40%) на инвалидни лица.

Седиштето на друштвото се наоѓа во Битола, ул. “Индустриска” бр. ББ.

На 31 декември 2023 година, Друштвото имало 148 вработени (31 декември 2022: 143 вработени).

Друштвото има лиценци за вршење на енергетска дејност производство на електрична енергија издадени од Регулаторна комисија за енергетика на Република Северна Македонија и тоа:

- Лиценца бр. ЕЕ–ПРОИЗ-513-2021 од 11 ноември 2021 година за ФЕЦ ФУСТЕЛАРКО БОРЕЦ 1 И ФЕЦ ФУСТЕЛАРКО 2 со датум на важност до 11 ноември 2056 година;

Акциите на Друштвото се котирали на редовниот пазар на Македонска берза на хартии од вредност.

2. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ

Во продолжение се прикажани основните сметководствени политики употребени при подготовката на овие финансиски извештаи. Овие политики се конзистентно применети на сите прикажани години, освен доколку не е поинаку наведено.

2.1. Основа за подготовка

Овие финансиски извештаи се подготвени во согласност со Законот за трговски друштва (“Службен весник на РМ” бр. 28/2004 ... 06/2016) и Правилникот за водење сметководство (“Службен весник на РМ” бр. 159 од 29 декември 2009 година, бр. 164 од 2010 година и 107 од 2011 година). Според овој Правилник се пропишува водењето сметководство во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување (МСФИ) вклучувајќи ги и Толкувањата на постојниот комитет за толкување (ПКТ) и Толкувања на Комитетот за толкување на меѓународното финансиско известување утврдени од Одборот за меѓународни сметководствени стандарди (КТМФИ) издадени на 1 јануари 2009 година.

Финансиските извештаи се подготвени според концептот на историска вредност освен за финансиските средства расположливи за продажба и финансиските средства и обврски (вклучувајќи и деривативни инструменти), доколку постојат, кои се мерат по објективната вредност. Основите за мерење на секој поединечен вид на средство, обврска, приход и расход се детално опишани во продолжение на оваа Белешка.

Подготовката на овие финансиски извештаи во согласност со МСФИ прифатени и објавени во Република Северна Македонија бара употреба на одредени критични сметководствени проценки. Таа исто така бара Раководството на Друштвото да употребува свои проценки во процесот на примена на сметководствените политики. Подрачјата што вклучуваат повисок степен на проценка или комплексност, или подрачјата во кои претпоставките и проценките се значајни за финансиските извештаи, се обелоденети во Белешка 4: Значајни сметководствени проценки.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
За годината која завршува на 31 декември 2023

Сите износи се искажани во илјади денари, освен таму каде што е поинаку назначено

2. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжува)

Основа за подготовка (продолжува)

Друштвото ја води сметководствената евиденција и подготвува финансиски извештаи во локалната валута – Македонски Денар (МКД или Денар) која претставува функционална и презентацииска валута.

Финансиските извештаи се подготвени со состојба на и за годините што завршуваат на 31 декември 2023 и 2022 година. Тековните и споредбените податоци прикажани во овие финансиски извештаи се изразени во илјади Денари, освен доколку не е поинаку наведено. Онаму каде што е неопходно направени се прилагодувања во презентацијата на споредбените податоци со цел истата да одговара на презентацијата на тековните податоци.

2.2. Известување по сегменти

Деловен сегмент претставува група на средства и деловни активности за обезбедување на производи и услуги, кои се подложни на ризици различни од оние кај други деловни сегменти. Географскиот сегмент пак обезбедува производи и услуги во рамки на одредено економско опкружување подложно на ризици различни од оние кај другите географски сегменти.

2.3. Странски валути

Трансакциите деноминирани во странска валута се искажани во Македонски Денари со примена на официјалниот среден курс на денот на трансакцијата. Средствата и обврските деноминирани во странска валута се искажани во Македонски Денари (“Денари”) по средниот курс на Народна Банка на Република Северна Македонија на последниот ден од пресметковниот период. Сите добивки и загуби кои произлегуваат од курсните разлики прикажани се во Извештајот за сеопфатната добивка како приходи или расходи од финансирање во периодот на нивното настанување. Средните девизни курсеви кои беа применети за прикажување на позициите на Извештајот за финансиската состојба деноминирани во странска валута, се следните:

	31 декември 2023	31 декември 2022
1 УСД	55,6516 Денари	57,6535 Денари
1 ЕУР	61,4950 Денари	61,4932 Денари

2.4. Недвижности, постројки и опрема

Недвижностите, постројките и опремата се евидентираат по набавна намалена за акумулираната депрецијација и резервирањето поради оштетување, доколку постои. Набавната вредност вклучува трошоци кои директно се однесуваат на набавката на средствата.

Цената на чинење на средствата, изградени во сопствена режија, се состои од трошокот за материјал, директна работна сила и соодветни општи производни трошоци.

Последователните набавки се вклучени во евидентираната вредност на средството или се признаваат како посебно средство, соодветно, само кога постои веројатност од прилив на идни економски користи за Друштвото поврзани со ставката и кога трошокот на ставката може разумно да се измери.

Сите други редовни одржувања и поправки се евидентираат како расходи во Извештајот за сеопфатната добивка во текот на периодот во кој се јавуваат.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
За годината која завршува на 31 декември 2023

Сите износи се искажани во илјади денари, освен таму каде што е поинаку назначено

2. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжува)

Недвижности, постројки и опрема (продолжува)

Не се пресметува депрецијација на земјиштето и инвестициите во тек. Депрецијацијата на останатите ставки на недвижностите и опремата се пресметува правопрпорционално, со цел, да се распредели набавната или претпоставената набавна вредност до нивните резидуални вредности низ проценетиот век на употреба, како што следи:

Градежни објекти	10-40 години
Опрема	10-20 години
Останата опрема и моторни возила	4-10 години

Резидуалните вредности на средствата и проценетиот век на употреба се прегледуваат и доколку е потребно се корегираат, на секој датум на известување. Кога евидентираниот износ на средството е повисок од неговиот проценет надоместлив износ, тој веднаш се отпишува до неговиот надоместлив износ.

Приходите или расходите поврзани со отуѓувања се одредуваат по пат на споредба на приливите со евидентираниот износ. Разликите се вклучени во Извештајот за сеопфатната добивка во периодот кога настануваат.

2.5. Недвижности, постројки и опрема

Нематеријални средства стекнати од страна на Друштвото, со дефиниран век на употреба, се мерат според набавна вредност намалена за акумулирана амортизација и загуби од оштетување.

Последователните набавки се капитализираат само кога постои веројатност од прилив на идни економски користи за Друштвото поврзани со ставката и кога набавната вредност на ставката може разумно да се измери.

Компјутерски софтвер

Трошоците поврзани со развојот или одржувањето на компјутерски софтверски програми се признаваат како трошоци во моментот на нивното настанување. Трошоците директно поврзани со препознатливи и уникатни софтверски производи, контролирани од страна на Друштвото и кои најверојатно ќе создадат економски користи што ќе ги надминат трошоците после една година, се признаваат како нематеријални средства. Трошоците за развој на компјутерски софтвер кои се признаваат како средства се амортизирани користејќи правопрпорционална метода во текот на период од пет години.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
За годината која завршува на 31 декември 2023

Сите износи се искажани во илјади денари, освен таму каде што е поинаку назначено

---

2. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжува)

2.6. Оштетување на нефинансиските средства

Недвижностите, постројките и опремата, како и нематеријалните средства со дефиниран век на употреба се проверуваат за постоење на можни оштетувања секогаш кога одредени настани или промени на услови укажуваат дека евидентираните износ на средствата не може да се надомести. Секогаш кога евидентираните износ на средствата го надминува нивниот надоместлив износ, се признава загуба од оштетување. Надоместливиот износ претставува повисокиот износ помеѓу нето продажната цена и употребната вредност на средствата. Нето продажната цена е износ кој се добива од продажба на средство во трансакција помеѓу добро известени субјекти, додека употребената вредност е сегашната вредност на проценетите идни готовински приливи што се очекува да произлезат од континуираната употреба на средствата и од нивното отуѓување на крајот од употребниот век. Надоместливите износи се проценуваат за поединечни средства или, ако е тоа невозможно, за целата група на средства која генерира готовина.

2.7. Финансиски средства

Друштвото ги класифицира своите финансиски средства во следните категории: финансиски средства по објективна вредност преку добивки и загуби, кредити и побарувања, финансиски средства кои се чуваат до доспевање и финансиски средства расположиви за продажба. Класификацијата зависи од целите за набавка на финансиските средства. Раководството ги класифицира финансиските средства во моментот на нивното првично признавање.

Финансиски средства по објективна вредност преку добивки и загуби

Финансиските средства по објективна вредност преку добивки и загуби се финансиски средства наменети за тргување. Едно финансиско средство се класифицира како средство наменето за тргување доколку се стекнува со цел да се продаде во краток рок. Средствата во оваа категорија се класифицираат како тековни средства. Со состојба на 31 декември 2023 и 2022 година Друштвото нема класифицирано средства во оваа категорија.

Финансиски средства кои се чуваат до доспевање

Вложувања чувани до доспевање се не-деривативни финансиски инструменти со фиксни периоди на отплата и со фиксен период на доспевање кои Друштвото има намера и можност да ги чува до периодот на доспевање. Со состојба на 31 декември 2023 и 2022 година Друштвото нема класифицирано средства во оваа категорија.

Кредити и побарувања

Кредитите и побарувањата се не-деривативни финансиски средства со фиксни или детерминирани плаќања кои не котираат на активен пазар. Тие се вклучени во тековните средства, освен за оние кои доспеваат во период подолг од 12 месеци од датумот на Извештајот за финансиската состојба. Кредитите и побарувањата на Друштвото на датумот на Извештајот за финансиската состојба се состојат од побарувања од купувачи, дадени позајмици и останати побарувања како и парични средства и еквиваленти.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
За годината која завршува на 31 декември 2023

Сите износи се искажани во илјади денари, освен таму каде што е поинаку назначено

2. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжува)

Финансиски средства (продолжува)

Финансиски средства расположливи за продажба

Финансиски средства расположливи за продажба се не-деривативи, кои се креирани во оваа категорија или пак не се класифицирани во било која од останатите категории. Тие се вклучени во нетековни средства освен ако раководството нема намера да го отуѓи вложувањето во рок од 12 месеци од датумот на известување. Со состојба на 31 декември 2023 и 2022 година Друштвото нема класифицирано средства во оваа категорија.

Признавање и мерење на финансиските средства

Набавките и продажбите на финансиските средства се евидентираат на датумот на трансакцијата - датумот на кој што Друштвото има обврска да го купи или продаде средството. Финансиските средства кои се признаваат според објективна вредност преку добивки или загуби почетно се признаваат според нивната објективна вредност, при што трошоците на трансакциите се признаваат во Извештајот за сеопфатната добивка. Финансиските средства престануваат да се признаваат по истекот на правата за примање на паричните текови од финансиските средства или по нивното пренесување, а Друштвото ги пренело значително сите ризици и користи од сопственоста. Финансиските средства расположливи за продажба и финансиските средства по објективна вредност преку добивки и загуби последователно се евидентирани по нивната објективна вредност. Кредитите и побарувањата се последователно евидентирани по амортизирана набавна вредност со употреба на методот на ефективна камата. Сите финансиски средства кои не се признаваат според објективна вредност преку добивки и загуби почетно се признаваат по нивната објективна вредност зголемена за трошоците на трансакциите.

Добивките или загубите од промената на објективната вредност на средствата по објективна вредност преку добивки и загуби се вклучуваат во добивки / загуби во периодот кога настануваат. Приходите од дивиденди се признаваат во добивки / загуби како дел од останатите приходи во моментот кога Друштвото има воспоставено право на прилив од дивиденда.

Промените на објективната вредност на монетарните и не-монетарните вложувања класифицирани како расположливи за продажба се признаени во останатата сеопфатна добивка.

Кога хартиите од вредност класифицирани како расположливи за продажба се продаваат или се оштетени, акумулираната корекција на објективната вредност признаена во капиталот се вклучува во извештајот за сеопфатна добивка како добивка или загуба од вложувања во хартии од вредност во периодот на кој се однесуваат. Каматите од средствата расположливи за продажба, пресметани врз основа на ефективната каматна стапка се признаваат во добивки/загуби како финансиски приходи. Приходи од дивидени од финансиските средства расположливи за продажба се признаваат во добивки / загуби како дел од останатите приходи во моментот кога Друштвото има воспоставено право на прилив од дивиденда.

Депризнавање на финансиските средства

Финансиските средства престануваат да се признаваат по истекот на правата за примање на паричните текови од финансиските средства или по нивното пренесување, а Друштвото ги пренело значително

сите ризици и користи од сопственоста.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
За годината која завршува на 31 декември 2023

Сите износи се искажани во илјади денари, освен таму каде што е поинаку назначено

---

2. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжува)

Финансиски средства (продолжува)

Оштетувањето на финансиските средства

а. Средства евидентирани по амортизирана набавна вредност

На секој датум на Извештајот за финансиска состојба, Друштвото проценува дали постои објективен доказ за оштетување на едно финансиско средство или група на финансиски средства. Финансиското средство или групата на финансиски средства, се оштетени, и загуба поради оштетување се евидентира само ако постои објективен доказ за оштетување како резултат на еден или повеќе настани кои се случиле по првичното признавање на средствата и дека настанот има влијание на очекуваните идни парични текови на финансиското средство или групата на финансиски средства кои можат веродостојно да се проценат. Како докази за оштетување може да се земат индикациите дека должникот или групата должници имаат значајни финансиски тешкотии, доцнење при исплата на главница и камата, веројатност дека ќе влезат во стечај или друга реорганизација, и каде што постојат видливи индикации за намалување на идните парични текови како што се промените во економските услови кои кореспондираат со загубата.

За категоријата кредити и побарувања износот на загубата поради оштетување претставува разлика помеѓу евидентирираниот износ на средството и сегашната вредност на проценетите идни парични текови дисконтирани со примена на изворната ефективна каматна стапка на финансиското средство. Евидентирираниот износ на средството се намалува преку употребата на сметка за резервирање поради оштетување, со истовремено признавање на соодветниот расход поради оштетување во тековните добивки и загуби.

Доколку кредитот или средството кое се чува до доспевање е со променлива каматна стапка, тековната ефективна каматна стапка утврдена според договорот претставува стапката на мерење на било која загуба од оштетување. На пример, Друштвото може да го измери оштетувањето на средството врз основа на објективната вредност на инструментот, користејќи пазарна цена. Доколку во некој последователен период износот на оштетувањето се намали и тоа намалување може објективно да се поврзе со настан кој настанал после признавањето на оштетувањето (како на пример подобрување на кредитниот рејтинг на должникот), претходно признаената загуба се намалува преку тековните добивки или загуби.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
За годината која завршува на 31 декември 2023

Сите износи се искажани во илјади денари, освен таму каде што е поинаку назначено

---

2. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжува)

Финансиски средства (продолжува)

б. Финансиски средства расположливи за продажба

На секој датум на Извештајот за финансиската состојба, Друштвото проценува дали постои објективен доказ за оштетување на едно финансиско средство или група на финансиски средства. За должнички хартии од вредност, Друштвото ги користи критериумите наведени во подточка (а). Кај сопственички хартии од вредност расположливи за продажба, значителното или пролонгирано опаѓање на објективната вредност на хартиите од вредност под нивната набавна вредност претставува индикатор дека средството е оштетено.

Доколку постои таков доказ за финансиските средства расположливи за продажба, кумулативната загуба - измерена како разлика меѓу набавната вредност и тековната објективна вредност, намалена за загубата поради оштетување претходно признаена во Извештајот за финансиската состојба, се отстранува од сеопфатната добивка и се признава како добивка или загуба за периодот. Доколку во некој последователен период објективната вредност на должничките инструменти евидентирани како финансиски средства расположливи за продажба се зголеми и зголемувањето може објективно да се поврзе со некој настан по датумот на евидентирањето на оштетувањето во добивките или загубите, загубата поради оштетување се намалува преку тековните добивки или загуби.

2.8. Пребивање на финансиските инструменти

Финансиските средства и обврски се пребиваат и нето вредноста се презентира во Извештајот за финансиска состојба, кога постои законско извршно право за пребивање на признаените вредности и постои можност да се порамнат на нето основа или пак истовремено да се реализираат средствата и подмират обврските.

2.9. Залихи

Залихите се вреднувани по пониската помеѓу набавната и нето реализационата вредност. Нето реализационата вредност претставува продажна вредност во секојдневниот тек на работата, намалена за трошоците за завршување, маркетинг и дистрибуција. Трошокот на материјалите и резервните делови се утврдува користејќи ја методата на пондериран просек и вклучува трошоци направени за нивна набавка, достава до постоечката локација и состојба на употреба. Трошокот на производите и производството во тек вклучува и соодветен дел на општи трошоци врз основа на нормалниот оперативен капацитет.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
За годината која завршува на 31 декември 2023

Сите износи се искажани во илјади денари, освен таму каде што е поинаку назначено

---

2. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжува)

2.10. Побарувања од купувачи, дадени позајмици и останати побарувања

Побарувања од купувачите претставуваат износи од купувачи за продадени стоки или извршени стоки во нормалниот тек на работењето. Доколку наплатата на побарувањата се очекува за една или помалку од една година (или во временска рамка на еден оперативен циклус доколку е подолг), побарувањата се класифицирани како тековни средства. Доколку не го исполнуваат наведениот услов, истите се класифицираат како не-тековни побарувања.

Овие побарувања и позајмици иницијално се признаваат по нивната објективна вредност и последователно се измерени според нивната амортизирана набавна вредност со употреба на методот на ефективна каматна стапка, нето од резервирањето поради оштетување. Резервирање поради оштетување се пресметува кога постои објективен доказ дека Друштвото нема да може да ги наплати сите побарувања и позајмици според нивните оригинални услови на плаќања. Значителни финансиски потешкотии на должникот, веројатноста за стечај или финансиско реорганизирање како и пролонгирање или неможност за плаќање претставуваат индикатори дека побарувањата од купувачи се оштетени. Значајните должници се тестираат за оштетување на индивидуална основа. Останатите побарувања со слични карактеристики на кредитен ризик се проценуваат групно.

Износот на резервирањето претставува разлика помеѓу евидентираните износ на средството и сегашната вредност на проценетите идни парични текови дисконтирани со примена на изворната ефективна каматна стапка на финансиското средство. Средствата со краткорочно доспевање не се дисконтираат. Евидентираните износ на средството со признавање на поврзаните загуби со признавање на резервирање поради оштетување, со истовремено признавање на соодветниот расход поради оштетување во тековните добивки/загуби. Во случај на ненаплатливост на побарувањето истото се отпишува наспроти неговото резервирање. Последователната наплата на претходно отпишаните износи се признава како тековна добивка.

2.11. Парични средства и еквиваленти

Паричните средства и еквиваленти вклучуваат готовина во благајна, депозити по видување во банки и други краткорочни високоликвидни вложувања кои доспеваат во периоди не подолги од 3 месеци од датумот на стекнување.

2.12. Капитал, резерви и акумулирани добивки/загуби

(а) Акционерски капитал

Акционерскиот капитал ја претставува номиналната вредност на емитираните акции.

(б) Трошоци поврзани со емисија на акции

Трошоците поврзани со емисија на нови акции, опции или стекнувањето на деловна активност се презентирани како намалување (нето од данокот), на приливите од емисијата.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
За годината која завршува на 31 декември 2023

Сите износи се искажани во илјади денари, освен таму каде што е поинаку назначено

---

2. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжува)

Капитал, резерви и акумулирани добивки/загуби (продолжува)

(в) Сопствени акции

Кога Друштвото откупува свој акционерски капитал, платените надомести се одземаат од вкупниот акционерски капитал како сопствени акции се додека истите не се отуѓат. Кога таквите акции последователно се продаваат, примените надомести се вклучуваат во акционерскиот капитал.

(з) Резерви

Резервите, кои се состојат од задолжителни резерви и резерви од реинвестирана добивка се создадени во текот на периодите врз основа на законска регулатива и одлуките на раководството и акционерите на Друштвото. Согласно со законската регулатива резервите може да се користат за покривање на загубите, за купување на сопствени акции и исплата на дивиденди.

(д) Акумулирани добивки

Акумулираните добивки ги вклучуваат задржаните добивки од тековниот и претходните периоди.

2.13. Финансиски обврски

Финансиските обврски се класифицираат во согласност со суштината на договорниот аранжман. Сите финансиски обврски на Друштвото на датумите на известување се класифицирани во категоријата останати финансиски обврски по амортизирана набавнавредност. Овие финансиски обврски се состојат од обврски спрема добавувачи и останати обврски и позајмици.

Обврски кон добавувачи и останати обврски

Обврските кон добавувачи се обврски за плаќање за стоки или услуги кои се стекнати во нормалниот тек на работењето. Обврските се евидентираат како тековни доколку плаќањето на истите се изврши во рок една година или помалку од една година (или во временска рамка на еден оперативен циклус доколку е подолг). Доколку не го исполнуваат наведниот услов, истите се класифицираат како не-тековни обврски. Обврските кон добавувачи се евидентирани по нивната објективна вредност и последователно се измерени според нивната амортизирана набавна вредност со употреба на методот на ефективна каматна стапка.

Позајмици

Позајмиците иницијално се евидентирани според нивната објективна вредност, намалена за трошоците на трансакција. Последователно, позајмиците се евидентираат според нивната амортизирана набавна вредност; разликите помеѓу примањата (намалени за трошоците на трансакцијата) и надоместливиот износ се признаваат во Извештајот за сеопфатната добивка за времетраењето на позајмиците, користејќи го методот на ефективна каматна стапка. Надоместоците кои се плаќаат за воспоставување на кредитни линии се признаваат како трошок за трансакцијата на позајмицата доколку постои веројатност дека дел или целата линија ќе се повлече.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
За годината која завршува на 31 декември 2023

Сите износи се искажани во илјади денари, освен таму каде што е поинаку назначено

---

2. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжува)

Финансиски обврски (продолжува)

Во овој случај, надоместокот се одложува до моментот на повлекувањето. Доколку не постои доказ дека ќе се повлече одреден дел или сите кредитни линии, надоместокот се капитализира како однапред извршени плаќања за ликвидност и се амортизира за периодот на аранжманот. Позајмиците се класифицирани како тековни обврски освен доколку Друштвото има безусловно право за подмирување на обврската за најмалку 12 месеци по датумот на Извештајот за финансиската состојба.

2.14. Трошоци за позајмување

Општите и посебните трошоци за позајмици директно поврзани со стекнување, изградба или производство на квалификувани средства, кои претставуваат средства за кои е потребен значителен период на време да се подготват за нивната наменска употреба или продажба, се додаваат на набавната вредност на тие средства, до моментот кога средствата се значително подготвени за нивната наменска употреба или продажба.

Приходите од вложувања стекнати од привремена инвестиција на специфични обврски по кредити каде се очекуваат трошоците за квалификувани средства се одземаат од трошоците за позајмување кои можат да се квалификуваат за капитализација.

Сите останати трошоци за позајмици се признаени во добивки или загубите во периодот во кој настанале.

2.15. Наем

Друштвото признава постоење на договор за наем врз основа на суштината на договорот во зависност од тоа дали исполнувањето на договорот зависи од употребата на специфичното средство или средства или договорот пренесува право за употреба на средството.

Друштвото како закупец

Финансиски наем е тековен закуп на средство кој на Друштвото суштински му ги пренесува ризиците и бенефитите поврзани за сопственоста на предметот на наем. Закупените средства се капитализираат во моментот на отпочнувањето на наемот по нивната објективна вредност или ако е пониска, тогаш по сегашната вредност на минималните наем плаќања. Плаќањата по основ на наем се распределени помеѓу финансиските давачки и намалувањето на наем обврските со цел да се постигне константна каматна стапка за останатиот износ на обврската. Финансиските давачки се наплаќаат директно од приходот. Капитализираните средства за наем се амортизираат според пократкиот од проценетиот работен век на средството или според наем периодот, ако не постои реална сигурност дека Друштвото ќе стекне сопственост над средството до крајот на наем периодот.

Исплатите на оперативен наем се признаваат како трошок на правопропорционална основа во текот на наем периодот. Поврзаните трошоци како што се трошоци за одржување и осигурување се признаваат во периодот на нивното настанување.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
За годината која завршува на 31 декември 2023

Сите износи се искажани во илјади денари, освен таму каде што е поинаку назначено

---

2. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжува)

Наем (продолжува)

Друштвото како закуподавач

Наемот каде Друштвото како закуподавач суштински ги задржува сите ризици и бенефити од сопственоста на средството се класифицира како оперативен наем. Иницијалните директни трошоци кои се јавуваат при договорите за оперативен наем во Извештајот за финансиската состојба се презентираат како одложени трошоци и се признаваат како добивки / загуби во текот на наем периодот на иста основа како приход од наемнини. Непредвидените наемнини се признаваат како приход во периодот во кои се јавиле. Однапред платените наемнини се признаваат како одложен приход.

2.16. Тековен и одложен данок на добивка

Трошокот за данок на добивка за известувачкиот период претставува збир на тековниот и одложениот данок на добивка.

Тековен данок на добивка

Основа за пресметка и плаќање на тековниот данок на добивка по стапка од 10% претставува добивката пред оданочување утврдена во Извештајот за сеопфатна добивка, корегирана за одредени помалку искажани приходи и непризнаени трошоци за даночни цели, даночниот кредит како и други даночни ослободувања. Правните субјекти можат да ги употребат даночните загуби утврдени во тековниот период било за надомест на платениот данок во рамки на одреден период за надомест или пак за намалување или елиминирање на даночната обврска за наредните периоди.

Со оглед на тоа дека Друштвото е регистрирано како Заштитно друштво, целосно е ослободено од обврски за данок од добивка, при што не пресметува и не плаќа данок на добивка.

Одложен данок на добивка

Одложен данок на добивка се евидентира во целост, користејќи ја методата на обврска, за времените разлики кои се јавуваат помеѓу даночната основа на средствата и обврските и износите по кои истите се евидентирани за целите на финансиското известување. При утврдување на одложениот даночен трошок се користат тековните важечки даночни стапки.

Одложениот даночен трошок се задолжува или одобрува во Извештајот за сеопфатната добивка, освен доколку се однесува на ставки кои директно го задолжуваат или одобруваат капиталот, во кој случај одложениот данок се евидентира исто така во капиталот.

Одложените даночни средства се признаваат во обем во кој постои веројатност за искористување на времените разлики наспроти идната расположлива оданочива добивка. Со состојба на 31 декември 2023 и 2022 година Друштвото нема евидентирано одложени даночни обврски односно средства.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
За годината која завршува на 31 декември 2023

Сите износи се искажани во илјади денари, освен таму каде што е поинаку назначено

2. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжува)

2.17. Надомести за вработените

Придонеси за пензиско осигурување

Друштвото има пензиски планови согласно домашната регулатива за социјално осигурување според која плаќа придонеси за пензиско осигурување на своите вработени.

Придонесите, врз основа на платите, се плаќаат во првиот и вториот пензиски столб кои се одговорни за исплата на пензиите. Не постојат дополнителни обврски во врска со овие пензиски планови.

Со оглед на тоа дека Друштвото е регистрирано како Заштитно друштво, има право на рефундирање на одредени платени придонеси утврдени согласно законските прописи.

Краткорочни користи за вработените

Краткорочните користи за вработените се мерат на недисконтирана основа и се признаваат кога соодветната услуга ќе се добие. Друштвото признава обврска и расход за износот кој што се очекува да биде исплатен како краткорочен бонус во пари или како удел во добивката и доколку Друштвото има сегашна правна или изведена обврска да врши такви исплати како резултат на услуги дадени во минатиот период и доколку обврската може да се процени веродостојно.

Обврски при пензионирање на вработените

Друштвото, согласно соодветните домашни законски одредби, исплаќа на вработените посебна минимална сума при пензионирањето во износ еднаков на двомесечна просечна плата. Друштвото нема извршено резервирање за пресметан посебен минимален износ за пензионирање на вработените, бидејќи овој износ не е од материјално значење за финансиските извештаи.

2.18. Данок на додадена вредност

Приходите, трошоците и средствата се признаваат намалени за износот на данокот на додадена вредност, освен:

- Кога данокот на додадена вредност од набавка на средства или услуги не е надоместив од даночната власт, во кој случај данокот на додадена вредност се признава како дел од трошоците за стекнување на средството или како дел од трошокот каде што е соодветно; и
- Побарувања и обврски кои се искажани со вклучен износ на данокот на додадена вредност.

Нето износот на данокот на додадена вредност кој се надоместува од, или се плаќа на даночните органи се вклучува како дел од побарувањата или обврските во Извештајот за финансиската состојба.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
За годината која завршува на 31 декември 2023

Сите износи се искажани во илјади денари, освен таму каде што е поинаку назначено

2. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжува)

2.19. Резервирања

Резервирање се признава кога Друштвото има тековна обврска како резултат на настан од минатото и постои веројатност дека ќе биде потребен одлив на средства кои вклучуваат економски користи за подмирување на обврската, а воедно ќе биде направена веродостојна процена на износот на обврската. Резервирањата се проверуваат на секој датум на известување и се корегираат со цел да се рефлектира најдобрата тековна процена. Кога ефектот на времената вредност на парите е материјален, износот на резервирањето претставува сегашна вредност на трошоците кои се очекува да се појават за подмирување на обврската.

2.20. Признавање на приходите и расходите

Приходите се мерат според објективната вредност на примениот надомест, односно надоместот што треба да се прими за продадените производи и стоки односно обезбедените услуги, нето од данокот на додадена вредност и евентуално одобрените продажни попусти. Приходите се признаваат кога сумата од приходите може прецизно да се измерат и се очекува дека економските користи од извршената трансакција ќе има прилив во Друштвото, кога направените трошоци или идни трошоци може прецизно да се измерат и се исполнети критериумите за различните активности на Друштвото.

Приходи од продажба на производи

Приходот од продажба на производи се признава во моментот на испорака до корисникот, кога приходот може да се пресмета, кога е сигурно дека ќе има финансиски прилив и кога се исполнети специфични критериуми во однос на активностите на Друштвото. Приходите не се сметаат разумно мерливи се додека сите услови поврзани со продажбата не се исполнети.

Приходи од обезбедување на услуги

Приходот од обезбедување на услуги се евидентира според степенот на завршување кога истиот може со сигурност да биде измерен. Степенот на завршување се одредува врз основа на проверка на извршената работа.

Приходи од наемнини

Приходи од наемнини на средства под оперативен наем се признаваат во добивките и загубите на пропорционална основа во текот на наем периодот. Непредвидените наемнини, доколку ги има, се признаваат како интегрален дел од вкупните приходи од наемнини во текот на наем периодот.

Финансиски приходи и трошоци

Финансиските приходи се признаваат на временска основа која го одразува ефективниот принос на средствата.

Финансиските трошоци се состојат од трошоци за камата на обврските по позајмици и трошоци за камата на задоцнети плаќања. Трошоците за позајмици се признаваат во добивки или загуби со користење на методот на ефективна камата.

Приходи од дивиденди

Приходот од дивиденди се признава кога ќе се обезбеди правото за примање на исплата.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
За годината која завршува на 31 декември 2023

Сите износи се искажани во илјади денари, освен таму каде што е поинаку назначено

---

2. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжува)

Признавање на приходите и расходите (продолжува)

Расходи од деловното работење

Расходите од деловното работење се признаваат во моментот на искористувањето на услугите односно во периодот на нивното настанување.

Пребивање на приходите и расходите

Во текот на своето редовно работење, Друштвото учествува во други трансакции кои не генерираат приходи, туку се инцидентни во однос на главните активности кои генерираат приходи. Друштвото ги презентира резултатите од таквите трансакции преку пребивање на секој приход со соодветните расходи кои произлегуваат од истата трансакција, кога ова презентирање ја одразува суштината на трансакциите или настаните.

2.21. Распределба на дивиденди

Распределбата на дивиденди на акционерите на Друштвото е евидентирана како обврска во финансиските извештаи во периодот кога тие се одобрени од акционерите на Друштвото.

2.22. Превземени и неизвесни обврски

Не се евидентирани неизвесни обврски во финансиските извештаи. Тие се објавуваат доколку постои веројатност за одлив на средства кои вклучуваат економски користи. Исто така, неизвесни средства не се евидентирани во финансиските извештаи, но се објавуваат кога постои веројатност за прилив на економски користи. Износот на неизвесна загуба се евидентира како резервирање доколку е веројатно дека идните настани ќе потврдат постоење на обврска на денот на известување и кога може да се направи разумна процена на износот на загубата.

2.23. Трансакции со поврзани субјекти

Поврзани субјекти се оние каде едниот субјект го контролира другиот субјект или има значајно влијание во донесувањето на финансиските и деловните одлуки на другиот субјект. Трансакциите на Друштвото со поврзани субјекти се однесуваат на трансакциите во редовниот тек на работењето.

2.24. Настани по датумот на известување

Настаните по датумот на известување кои обезбедуваат дополнителни информации во врска со состојбата на Друштвото на денот на Извештајот за финансиската состојба (настани за кои може да се врши корегирање) се рефлектирани во финансиските извештаи. Оние настани по датумот на известување кои немаат карактер на корективни настани се објавуваат во соодветна белешка доколку истите се материјално значајни.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
За годината која завршува на 31 декември 2023

Сите износи се искажани во илјади денари, освен таму каде што е поинаку назначено

3. УПРАВУВАЊЕ СО ФИНАНСИСКИ РИЗИЦИ

3.1. Фактори на финансиски ризици

Деловните активности на Друштвото се изложени на различни ризици од финансиски карактер, вклучувајќи кредитен ризик и ризици поврзани со ефектите од промените во девизните курсеви и каматните стапки. Управувањето со ризици на Друштвото се фокусира на непредвидливоста на пазарите и се стреми кон минимализирање на потенцијалните негативни ефекти врз успешноста на деловното работење на Друштвото.

Управувањето со ризици на Друштвото го врши Управниот одбор врз основа на претходно одобрени писмени политики и процедури кои го опфаќаат целокупното управување со ризици, како и специфичните подрачја, како што се ризикот од курсни разлики, ризикот од каматни стапки, кредитниот ризик, употребата на вложувањата и пласманите на вишокот ликвидни средства.

3.2. Кредитен ризик

Кредитен ризик е ризик од финансиска загуба на Друштвото доколку корисникот или договорната страна на финансискиот инструмент не успее да ги исполни своите договорни обврски. Кредитниот ризик настанува од побарувања од купувачи, депозити во банки и парични средства и парични еквиваленти.

Изложеноста на Друштвото на кредитен ризик е под влијание од страна на индивидуални карактеристики на секој клиент. Друштвото има воспоставени политики, за да се осигура дека продажбата на стоки и услуги е извршена на корисници со соодветна кредитна историја, односно Друштвото има воспоставени политики според кои кредитбилитетот на секој дилер и клиент со поголеми нарачки е анализиран пред потпишување на договорот.

Кај Друштвото не постои материјално значајна концентрација на кредитен ризик поради големиот број на клиенти и нивните различни профили кои се во различни индустрии и географски региони.

Максималната изложеност на Друштвото на кредитен ризик е ограничена на евидентираната вредност на финансиските средства признаени на датумот на Извештајот за финансиската состојба, кои се прикажани во следната табела:

	2023	2022
<i>Класи на фин. средства - евидентирана вредност</i>		
Побарувања од купувачи, нето	131.028	108.119
Побарувања од државата основ придонеси	6.106	2.315
Парични средства и еквиваленти	24.016	15.986
	161.150	126.420

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
За годината која завршува на 31 декември 2023

Сите износи се искажани во илјади денари, освен таму каде што е поинаку назначено

3. УПРАВУВАЊЕ СО ФИНАНСИСКИ РИЗИЦИ (продолжува)

3.3. Ризик од ликвидност

Претпазливо управување со ризик од ликвидност имплицира одржување на доволно готовина и ликвидни хартии од вредност, потоа расположливост на извори на средства преку соодветно обезбедување на кредити и можност за навремена наплата на износите на побарувања од купувачи во рамките на договорените услови. Како резултат на динамичниот карактер на дејноста на Друштвото, Раководството настојува да обезбеди флексибилни извори на средства преку расположливи кредитни линии.

Табелите во продолжение ја прикажуваат преостанатата договорена доспеаност на финансиските обврски на Друштвото. Табелите се подготвени врз основа на недисконтираните готовински текови на финансиските обврски.

	31 Декември 2023			
	Тековни		Нетековни	
	До 1 година	1 до 2 години	2 до 5 години	Подоцна од 5 год.
Обврски кон добавувачи	43.061	-	-	-
Обврски за дивиденди	173	-	-	-
Обврски спрема здруженија и комори	37	-	-	-
Обврски спрема вработени за плати, персонален данок и придонеси од плати и регрес	5.440	-	-	-
Позајмици со камата	4.535	4.338	8.314	-
	53.246	4.338	8.314	-

	31 Декември 2022			
	Тековни		Нетековни	
	До 1 година	1 до 2 години	2 до 5 години	Подоцна од 5 год.
Обврски кон добавувачи	48.743	-	-	-
Обврски за дивиденди	130	-	-	-
Обврски спрема здруженија и комори	28	-	-	-
Обврски спрема вработени за плати, персонален данок и придонеси од плати и регрес	4.120	-	-	-
Позајмици со камата	13.517	4.546	8.904	3.529
	66.538	4.546	8.904	3.529

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
За годината која завршува на 31 декември 2023

Сите износи се искажани во илјади денари, освен таму каде што е поинаку назначено

3. УПРАВУВАЊЕ СО ФИНАНСИСКИ РИЗИЦИ (продолжува)

Пазарни ризици (продолжува)

3.4. Пазарни ризици

Пазарен ризик е ризик од промени во пазарни цени, курсевите на странските валути и каматните стапки кои имаат влијае на приходите на Друштвото или на вредноста на финансиските инструменти. Целта на управување со пазарен ризик е управување и контрола на изложеноста на пазарен ризик во прифатливи рамки и оптимизирање на поврат на средствата.

Ризик од курсни разлики

Друштвото има деловни активности на меѓународните пазари, и е изложено на ризик од курсни разлики кој се јавува од изложеноста кон различни валути, посебно во однос на Еврото. Друштвото не користи инструменти за обезбедување од ризик од курсни разлики. Раководството на Друштвото е одговорно за одржување на соодветна нето позиција за секоја валута поединечно, како и вкупно за сите валути. Сметководствената вредност на монетарните средства и обврски на Друштвото деноминирани во странски валути е како што следи:

	2023	2022
Средства		
ЕУР	68.355	40.416
	68.355	40.416
Обврски		
ЕУР	23.504	57.459
	23.504	57.459
Нето средства	44.851	(17.043)

Анализа на сензитивноста на странски валути

	Нето износ	% промени	31 декември 2023	
			Позитивни промени	Негативни промени
ЕУР	44.851	1%	449	(449)
Добивка / (Загуба)	44.851		449	(449)

	Нето износ	% промени	31 декември 2022	
			Позитивни промени	Негативни промени
ЕУР	(17.043)	1%	(170)	170
Добивка / (Загуба)	(17.043)		(170)	170

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
За годината која завршува на 31 декември 2023

Сите износи се искажани во илјади денари, освен таму каде што е поинаку назначено

---

3. УПРАВУВАЊЕ СО ФИНАНСИСКИ РИЗИЦИ (продолжува)

Пазарни ризици (продолжува)

Анализата на сензитивноста ги вклучува единствено монетарните ставки деноминирани во странска валута на крајот на годината, при што се врши корекција на нивната вредност при промена на курсот за 1% во однос на ЕУР. Негативен износ погоре означува намалување на добивката или останатиот капитал, кој што се јавува во случај ако Денарот ја зголеми својата вредност во однос на странските валути за 1% во однос на ЕУР. При намалување на вредноста на Денарот во однос на странските валути за 1% во однос на ЕУР, ефектот врз добивката или останатиот капитал е еднаков, но со обратен предзнак, како што е прикажано во табелата погоре (во илјади Денари).

Ризик од каматни стапки врз паричните текови и објективната вредност

Друштвото е изложено на ефектите на флукуациите на пазарните каматни стапки врз неговата финансиска состојба и паричните текови. Раководството на Друштвото е во најголема мерка одговорно за дневно следење на состојбата на ризикот од нето каматни стапки и одредува лимити за намалување на потенцијалот од каматна неусогласеност. Постои значителна концентрација на позајмици со камата од локални финансиски институции на денот на известување. Флукуациите во пазарните каматни стапки, според кои средствата се позајмени, може да имаат неповолен ефект врз успешноста во финансирањето на Друштвото. Во исто време, Друштвото нема значителни пласирања на своите средства во орочени депозити и високо ликвидни хартии од вредност, кои носат дополнителен приход од камата.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
За годината која завршува на 31 декември 2023

Сите износи се искажани во илјади денари, освен таму каде што е поинаку назначено

3. УПРАВУВАЊЕ СО ФИНАНСИСКИ РИЗИЦИ (продолжува)

Пазарни ризици (продолжува)

	2023	2022
Финансиски средства		
<i>Некаматносни</i>		
Побарувања од купувачи, нето	131.028	108.119
Побарувања од државата основ придонеси	6.106	2.315
Парични средства и еквиваленти	30	19
	137.164	110.453
<i>Со фиксна каматна стапка</i>		
Финансиски побарувања	-	-
	-	-
<i>Со променлива каматна стапка</i>		
Парични средства и еквиваленти	23.986	15.967
	23.986	15.967
	161.150	126.420

Финансиски обврски

Некаматносни

Обврски кон добавувачи	43.061	48.743
Обврски кон вработени	5.440	4.120
Обврски за дивиденди	173	130
Обврски спрема здруженија и комори	37	28
	48.711	53.021

Со фиксна каматна стапка

Позајмици со камата	17.187	30.496
	17.187	30.496
	65.898	83.517

Анализа на сензитивноста на каматни стапки

	31 декември 2023		
	Нето износ	2%	(2%)
Со променлива каматна стапка	23.986	480	(480)
	31 декември 2022		
	Нето износ	2%	(2%)
Со променлива каматна стапка	15.967	319	(319)

Позитивниот односно негативниот износ означува зголемување/намалување на добивката или останатиот капитал, кој што се јавува во случај доколку каматните стапки би биле повисоки/пониски за 2%.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
За годината која завршува на 31 декември 2023

Сите износи се искажани во илјади денари, освен таму каде што е поинаку назначено

3. УПРАВУВАЊЕ СО ФИНАНСИСКИ РИЗИЦИ (продолжува)

3.5. Ризик при управување со капитал

Целите на Друштвото при управување со капиталот се овозможување на Друштвото да продолжи со своите деловни активности според принципот на континуитет со цел да обезбеди приход за акционерите и бенефиции за други заинтересирани лица, како и да одржи оптимална структура на капиталот со цел намалување на трошокот на капиталот.

Со цел да се одржи или прилагоди структурата на капиталот, Друштвото може да изврши корекција на износот на дивиденди исплатени на содружникот, да врати капитал на содружникот, да издаде нови удели или да продаде средства за да го намали долгот.

Показател на задолженост

Структурата на изворите на финансирање на Друштвото се состои од обврски, кои ги вклучуваат позајмиците обелоденети во Белешка 10, парични средства и еквиваленти и главнина, која се состои од уплатен капитал, законски резерви и акумулирана добивка.

Раководството ја анализира структурата на изворите на финансирање на годишна основа како однос на нето обврските по позајмици во однос со вкупниот капитал. Нето обврските по кредити се пресметани како вкупни обврски по позајмици намалени за износот на паричните средства и паричните еквиваленти.

Показателот на задолженоста на крајот на годината е прикажан како што следи:

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Позајмици	17.187	30.496
Пари и парични еквиваленти	(24.016)	(15.986)
Нето обврски	(6.829)	14.510
Капитал	291.979	252.779
	-	5,74%

3.6. Процена на објективна вредност

Објективна вредност претставува вредност за која едно средство може да биде заменето или некоја обврска подмирена под нормални комерцијални услови. Објективната вредност се одредува врз основа на претпоставка на раководството, зависно од видот на средството или обврската.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
За годината која завршува на 31 декември 2023

Сите износи се искажани во илјади денари, освен таму каде што е поинаку назначено

3. УПРАВУВАЊЕ СО ФИНАНСИСКИ РИЗИЦИ (продолжува)

Процена на објективна вредност (продолжува)

3.6.1. Финансиски инструменти евидентирани по објективна вредност

Во следната табела се прикажани финансиските средства измерени според објективната вредност во Извештајот за финансиската состојба во согласност со хиерархијата на објективната вредност. Оваа хиерархија ги групира финансиски средства и обврски во три нивоа кои се базираат на значајноста на влезните податоци користени при мерењето на објективната вредност на финансиските средства. Хиерархијата според објективната вредност е одредена како што следи:

- Ниво 1: котираны цени (некорегирани) на активните пазари за идентични средства или обврски;
- Ниво 2: останати влезни податоци, покрај котираните цени, вклучени во Ниво 1 кои се достапни за набљудување за средството или обврската, или директно (т.е. како цени) или индиректно (т.е. изведени од цени); и
- Ниво 3: влезни податоци за средството или обврската кои не се базираат на податоци достапни за набљудување од пазарот

Со состојба на 31 декември 2023 и 2022 година, Друштвото нема средства класифицирани во оваа категорија.

3.6.2. Финансиски инструменти кои не се евидентирани по објективна вредност

Разликата помеѓу сметководствената вредност и објективната вредност на оние финансиски средства и обврски кои во Извештајот за финансиска состојба не се евидентирани според објективна вредност се прикажани во табелата подолу:

	Евидентирана вр.		Објективна вр.	
	2023	2022	2023	2022
Средства				
Побарувања од купувачи, нето	131.028	108.119	131.028	108.119
Побарувања од државата основ придонеси	6.106	2.315	6.106	2.315
Парични средства и еквиваленти	24.016	15.986	24.016	15.986
Вкупни средства	161.150	126.420	161.150	126.420
Обврски				
Позајмици со камата	17.187	30.496	17.187	30.496
Обврски кон добавувачи	43.061	48.743	43.061	48.743
Обврски за дивиденди	173	130	173	130
Обврски спрема здруженија и комори	37	28	37	28
Обврски кон вработени за плати, персонален данок и придонеси од плати и регрес	5.440	4.120	5.440	4.120
Вкупни обврски	65.898	83.517	65.898	83.517

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
За годината која завршува на 31 декември 2023

Сите износи се искажани во илјади денари, освен таму каде што е поинаку назначено

---

3. УПРАВУВАЊЕ СО ФИНАНСИСКИ РИЗИЦИ (продолжува)

Финансиски инструменти кои не се евидентирани по објективна вредност (продолжува)

Кредити и побарувања

Кредитите и побарувањата се евидентираат по амортизирана набавна вредност намалена за резервирање поради оштетување. Нивната објективна вредност соодветствува на евидентираната вредност, поради нивната краткорочна доспеаност.

Останати финансиски средства

Објективната вредност на монетарните средства што вклучуваат парични средства и еквиваленти се смета дека е приближна на нивната сметководствена вредност поради тоа што се со доспеаност помала од 3 месеци.

Обврски спрема доверителите и обврски по кредити

Објективната вредност на обврските кон добавувачите и останатите обврски е приближна на евидентираната вредност. Објективната вредност на позајмените со варијабилна каматна стапка е приближна на евидентираната вредност поради прилагодувањата на каматните стапки и специфични финансиски обврски кон пазарните каматни стапки за слични инструменти.

4. ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПРОЦЕНКИ

При примената на сметководствените политики на Друштвото, опишани во Белешка 2 кон овие финансиски извештаи, од Раководството на Друштвото се бара да врши проценки и прави претпоставки за евидентираните износи на средствата и обврските кои не се јасно воочливи од нивните извори на евидентирање. Проценките и придружните претпоставки се засновуваат на минати искуства и други фактори, за кои се смета дека се релевантни. При тоа, фактичките резултати може да отстапуваат од таквите проценки.

Проценките и главните претпоставки се проверуваат тековно. Ревидираните сметководствени проценки се признаваат во периодот во кој истите се ревидирани доколку таквото ревидирање влијае само за или во тој период, како и за идни периоди, доколку ревидирањата влијаат за тековниот и идните периоди.

Несигурност во проценките

Оштетување кај нефинансиски средства

Загуби од оштетување се признаваат во износ за кој евидентираната вредност на средството или единицата што генерира готовина го надминува надоместливиот износ. При утврдување на надоместливиот износ, Раководството ги проценува очекуваните цени, готовинските текови од секоја единица што генерира готовина и утврдува соодветна каматна стапка при пресметка на сегашната вредност на тие готовински текови.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
За годината која завршува на 31 декември 2023

Сите износи се искажани во илјади денари, освен таму каде што е поинаку назначено

---

4. ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПРОЦЕНКИ (продолжува)

Оштетување кај финансиски средства

Оштетување на побарувања од купувачи, дадени позајмици и останати побарувања

Друштвото пресметува оштетување за побарувања од купувачи, дадени позајмици и останати побарувања врз основа на процена на загуби кои резултираат од неможноста купувачите да ги подмират своите обврски. При процена на соодветноста на загубата поради оштетување за побарувањата од купувачи, дадените позајмици и останатите побарувања, процената се темели врз доспевањето на салдото на сметката за побарувања и минатото искуство на отписи, кредитоспособноста на клиентите и промените во условите за плаќање за клиентите. Ова подразбира правење претпоставки за идните однесувања на клиентите, како и за идните приливи на парични средства. Доколку финансиските услови на клиентите се влошат, реалните отписи на тековно постоечките побарувања може да бидат повисоки од очекуваното, и може да го надминат нивото на загубите поради оштетување кои се досега признати.

Употребен век на средствата што се амортизираат

Раководството врши редовна проверка на употребниот век на средствата што се амортизираат на 31 декември 2023 година. Раководството проценува дека утврдениот употребен век на средствата ја претставува очекуваната употребливост (корисност) на средствата. Евидентираниите вредности на овие средства се анализирани во Белешка 5.

Залихи

Залихи се евидентираат по пониската помеѓу набавната вредност (цена на чинење) и нето реализационата вредност. При процената на нето реализационата вредност ги зема предвид најобјективните докази / податоци кои се на располагање во периодот кога се правени проценките.

Објективна вредност на финансиски средства

Доколку пазарот на финансиски инструменти не е активен, Раководството ја утврдува објективната вредност со користење техники за процена. Во примената на техниките за процена, Раководството прави максимално искористување на пазарните инпути, и користи проценки и претпоставки кои се, колку што е можно, во согласност со податоците кои учесниците на пазарот ќе ги користат при определување на цената на инструментот. Во случај каде овие податоците не се видливи, Раководството ги проценува претпоставките на учесниците на пазарот при определување на цената на финансискиот инструмент. Овие проценки можат да се разликуваат од реалните цени кои можат да се постигнат во трансакција извршена под комерцијални услови на датумот на известување.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
За годината која завршува на 31 декември 2023

Сите износи се искажани во илјади денари, освен таму каде што е поинаку назначено

5. НЕДВИЖНОСТИ, ПОСТРОЈКИ И ОПРЕМА

	Земјиште	Градежни објекти	Постројки и опрема	Алат, поконски и канц опрема и трансп. средства	Аванси за инвестиции во тек	Вкупно
01 јануари 2022	439	128.596	277.941	19.143	-	426.119
Набавки	-	240	4.172	550	27.141	32.103
Расходувања и оттуѓувања	-	-	(32.354)	(70)	-	(32.424)
Пренос од инвестиции во тек	-	-	13.283	-	(13.283)	-
31 декември 2022	439	128.836	263.042	19.623	13.858	425.798
01 јануари 2023	439	128.836	263.042	19.623	13.858	425.798
Набавки	-	1.227	27.775	867	4.281	34.150
Расходувања и оттуѓувања	-	-	(50.849)	(880)	-	(51.729)
Пренос од инвестиции во тек	-	3.566	14.315	-	(17.881)	-
31 декември 2023	439	133.629	254.283	19.610	258	408.219
Акумулирана депрецијација						
01 јануари 2022	-	100.566	203.119	15.635	-	319.320
Расходувања и оттуѓувања	-	-	(32.354)	(70)	-	(32.424)
Депрецијација за годината	-	1.291	12.130	1.022	-	14.443
31 декември 2022	-	101.857	182.895	16.587	-	301.339
01 јануари 2023	-	101.857	182.895	16.587	-	301.339
Расходувања и оттуѓувања	-	-	(50.675)	(880)	-	(51.555)
Депрецијација за годината	-	1.373	14.878	1.136	-	17.387
31 декември 2023	-	103.230	147.098	16.843	-	267.171
Нето евидентирана вредност						
31 декември 2022	439	26.979	80.147	3.036	13.858	124.459
31 декември 2023	439	30.399	107.185	2.767	258	141.048

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
За годината која завршува на 31 декември 2023

Сите износи се искажани во илјади денари, освен таму каде што е поинаку назначено

Недвижности, постројки и опрема (продолжува)

Продажба и расходување на недвижности, постројки и опрема

Во текот на 2023 година Друштвото продаде и расходуваше дел од своите недвижности, постројки и опрема со набавна вредност на износ од 51.729 илјади Денари (2022: 32.424 илјади Денари) и акумулирана депрецијација на износ од 51.555 илјади денари (2022: 32.424 илјади Денари). Расходуваните недвижности, постројки и опрема немаат неотпишана вредност (2022: 118 илјади Денари) (Белешка 19) и оствари приходи од продажба во износ од илјади 4.460 Денари (2022: 2.649 илјади Денари) (Белешка 16).

Залог врз недвижности, постројки и опрема

Со состојба на 31 декември 2022 дел од недвижностите, постројките и опремата кој се состои од хали, магацини, деловен простор и опрема, чија сметководствена вредност е утврдена на износ од 18.450 илјади Денари е ставен под залог за одобрените кредити од финансиските институции (види Белешка 12 и 23).

Аванси за, и инвестиции во тек

На 31 декември 2023 и 2022 година, авансите за, и инвестициите во тек се состојат од:

	2023	2022
Аванси за машини	-	7.259
Опрема	258	6.140
Градежни објекти	-	459
	258	13.858

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
За годината која завршува на 31 декември 2023

Сите износи се искажани во илјади денари, освен таму каде што е поинаку назначено

6. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ ПО КАТЕГОРИИ

Евидентираните вредности на финансиските средства и обврски на Друштвото признаени на датумот на известувањето за објавените периоди можат исто така да бидат категоризирани на следниов начин:

31 декември 2023	Кредити и побарувања	Вкупно
Средства според Билансот на состојба		
Побарувања од купувачи, нето	131.028	131.028
Побарувања од државата основ придонеси	6.106	6.106
Пари и парични еквиваленти	24.016	24.016
	161.150	161.150

Обврски според Билансот на состојба	Останати фин. обврски по амортиз. наб. вредност	Вкупно
Позајмици	17.187	17.187
Обврски кон добавувачи	43.061	43.061
Обврски за дивиденди	173	173
Обврски кон здруженија и комори	37	37
Обврски кон вработените	5.440	5.440
	65.898	65.898

31 декември 2022	Кредити и побарувања	Вкупно
Средства според Билансот на состојба		
Финансиски побарувања	-	-
Побарувања од купувачи, нето	108.119	108.119
Побарувања од државата основ придонеси	2.315	2.315
Пари и парични еквиваленти	15.986	15.986
	126.420	126.420

Обврски според Билансот на состојба	Останати фин. обврски по амортиз. наб. вредност	Вкупно
Позајмици	30.496	30.496
Обврски кон добавувачи	48.743	48.743
Обврски за дивиденди	130	130
Обврски кон здруженија и комори	28	28
Обврски кон вработените	4.120	4.120
	83.517	83.517

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
За годината која завршува на 31 декември 2023

Сите износи се искажани во илјади денари, освен таму каде што е поинаку назначено

7. ЗАЛИХИ

	2023	2022
Суровини и материјали	53.196	77.894
Резервни делови и автогуми	5.239	5.573
Готови производи	5.197	4.866
Трговски стоки во магацин	-	168
Производство во тек	6.596	4.791
Ситен инвентар	18	26
	70.246	93.318

8. ПОБАРУВАЊА ОД КУПУВАЧИ И ОСТАНАТИ ПОБАРУВАЊА

	2023	2022
Побарувања од купувачи		
Побарувања од купувачи во земјата	87.989	78.218
Побарувања од купувачи во странство	59.626	45.954
	147.615	124.172
Намалено за: резервирања за оштетувања	(16.587)	(16.053)
	131.028	108.119
Останати побарувања		
Побарувања од државата основ придонеси	6.106	2.315
Побарувања за данок на додадена вредност	2.904	3.368
Побарување за дадени аванси во странство	120	291
	9.130	5.974
Побарувања од купувачи и останати побарувања	140.158	114.093

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
За годината која завршува на 31 декември 2023

Сите износи се искажани во илјади денари, освен таму каде што е поинаку назначено

8. Побарувања од купувачи и останати побарувања (продолжува)

Со состојба на 31 декември 2023 и 2022 година кредитниот квалитет на портфолиото на побарувањата од купувачите и авансите кон добавувачите на Друштвото е како што следи:

31 декември 2023	Недоспеани	Доспеани и неоштетени	Оштетени	Вкупно
Набавна вредност	102.496	28.532	16.587	147.615
Исправка на вредноста	-	-	(16.587)	(16.587)
Нето евидентирана вредност	102.496	28.532	-	131.028

31 декември 2022	Недоспеани	Доспеани и неоштетени	Оштетени	Вкупно
Набавна вредност	91.443	16.676	16.053	124.172
Исправка на вредноста	-	-	(16.053)	(16.053)
Нето евидентирана вредност	91.443	16.676	-	108.119

Анализата на старосната структура на доспеани но неотпишани побарувања од купувачите и аванси на добавувачи со состојба на 31 декември 2023 и 2022 година е како што следи:

	2023	2022
Од 1 – 3 месеци	18.847	12.144
Од 3 – 6 месеци	8.887	1.949
Од 6 – 12 месеци	12	2.237
Над 1 година	786	346
	28.532	16.676

Резервирање поради оштетување и отписи поради ненаплатливост

Движењето на сметката на резервирањата од оштетувања на побарувања од купувачи во текот на 2023 и 2022 година е како што следи:

	2023	2022
На 01 јануари	16.053	16.033
Наплатени претходно резервирани побарувања	(1)	-
Тековен расход од оштетување	535	20
На 31 декември	16.587	16.053

Во текот на 2023 година, Друштвото отпиша целосно ненаплатливи побарувања, на товар на тековните расходи во износ од 17 илјади Денари (Бел.17).

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
За годината која завршува на 31 декември 2023

Сите износи се искажани во илјади денари, освен таму каде што е поинаку назначено

9. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ЕКВИВАЛЕНТИ

	2023	2022
Денарски сметки во домашни банки	15.377	14.396
Девизни сметки кај домашни банки`	8.609	1.571
Готовина во благајна	30	19
	24.016	15.986

10. КАПИТАЛ

Акционерски капитал

На 31 декември 2023 и 2022 година регистрираниот акционерски капитал на Друштвото изнесува 165.152 илјади Денари. Истиот е поделен на 71.709 запишани и во целост платени обични акции со номинална вредност од 35,00 Евра по акција.

Структурата на акционерскиот капитал на датумите на известување е како што следи:

	Број на акции	Во %	Број на акции	Во %
	2023	2023	2022	2022
6 Мај Сашо дооел, Скопје	17.874	24,9%	9.633	13,4%
Миском-ЗД ДООЕЛ Струга	5.621	7,8%	5.621	7,8%
Јан Комерц ДООЕЛ Битола	5.763	8,1%	11.979	16,7%
Мал Метропол ДООЕЛ Битола	28.788	40,1%	28.788	40,1%
Останати акционери	13.663	19,1%	15.688	21,9%
	71.709	100%	71.709	100%

Промените во акционерскиот капитал во текот на 2023 и 2022 година се како што следи:

	Број на акции			Износ (во 000 мкд)		
	Во оптек	Сопствени	Вкупно	Во оптек	Сопствени	Вкупно
01 јан 2022	71.682	27	71.709	165.090	62	165.152
31 дек 2022	71.682	27	71.709	165.090	62	165.152
01 јан 2023	71.682	27	71.709	165.090	62	165.152
31 дек 2023	71.682	27	71.709	165.090	62	165.152

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
За годината која завршува на 31 декември 2023

Сите износи се искажани во илјади денари, освен таму каде што е поинаку назначено

10. Капитал (продолжува)

Резерви

Движењето на сметките на резервите во текот на 2023 и 2022 година е како што следи:

	Ревалор. резерви	Задолжителни резерви	Резерви за сопств. акции	Вкупно
01 јануари 2022	-	8.488	-	8.488
Распределба на акум. добивки	-	1.227	-	1.227
31 декември 2022	-	9.715	-	9.715
01 јануари 2023	-	9.715	-	9.715
Распределба на акум. добивки	-	1.832	-	1.832
31 декември 2023	-	11.547	-	11.547

Дивиденди

Во текот на 2023 Друштвото објави за исплата на дивиденди во износ од 10.758 илјади Денари (2022: 10.756 илјади Денари) со вклучени даноци.

11. ПОЗАЈМИЦИ

	2023	2022
Долгорочни позајмици со камата од домашни банки		
Шпаркасе банка одобрен износ 300.000 ЕУР од 19.05.2022 година, со рок на отплата од 96 месеци и со каматна стапка од 2,4%	12.874	15.072
Шпаркасе банка одобрен износ 99.088 ЕУР од 19.05.2022 година, со рок на отплата од 96 месеци и со каматна стапка од 2,4%	4.313	6.093
Шпаркасе банка одобрен износ 94.000 ЕУР од 19.05.2015 година, со рок на отплата од 24 месеци и со каматна стапка од 4,5%	-	251
	17.187	21.416
Тековна доспеаност	(4.535)	(4.437)
Долгорочен дел од долгорочните позајмици	12.652	16.979
Краткорочни позајмици со камата		
Тековна доспеаност на долгорочни позајмици	4.535	4.437
Шпаркасе банка одобрен износ 211.210 ЕУР од 27.04.2023 година, со рок на отплата од 12 месеци и со фиксна каматна стапка од 2,4%	-	5.080
Шпаркасе банка одобрен краткорочен револвинг кредит на износ 6.000 илјади МКД од 14.05.2022 година, со рок на отплата од 36 месеци и со фиксна каматна стапка од 4,5%	-	4.000
Вкупно краткорочни позајмици со камата од домашни банки	4.535	13.517
Вкупно позајмици	17.187	30.496

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
За годината која завршува на 31 декември 2023

Сите износи се искажани во илјади денари, освен таму каде што е поинаку назначено

11. Позајмици (продолжува)

Доспевањето на долгорочните обврски по позајмици е како што следува:

	2023	2022
Во рок од 12 месеци	4.338	4.546
Од 2 до 5 години	8.314	8.904
Над 5 години	-	3.529
	12.652	16.979

Залог врз недвижности постројки и опрема

Со состојба на 31 декември 2023 Друштвото има заложено дел од недвижностите, постројките и опремата со нето сметководствена вредност од 18.450 илјади денари (2022: 27.145 илјади денари).

12. ОДЛОЖЕНИ ПРИХОДИ

На 31 декември 2023 година, салдото на одложените приходи во износ од 17.591 илјади денари (2022: 11.120 илјади денари) се состои од следново:

	2023	2022
Донации од поранешни години		
Одложено признавање на приходи врз основа на државни поддршки	17.591	11.120
	17.591	11.120

Промените во сметката одложени приходи од донации е како што следи:

	2023	2022
На 1 јануари 2023 година	11.120	3.577
Примени државни поддршки	8.649	9.283
Разграничен приход од амортизација на материјални средства примени преку донации (Бел.19)	(2.178)	(1.740)
На 31 декември 2023 година	17.591	11.120

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
За годината која завршува на 31 декември 2023

Сите износи се искажани во илјади денари, освен таму каде што е поинаку назначено

13. ОБВРСКИ КОН ДОБАВУВАЧИ И ОСТАНАТИ ОБВРСКИ

	2023	2022
Обврски кон добавувачи		
Домашни добавувачи	36.744	18.083
Странски добавувачи	6.317	30.660
	43.061	48.743
Останати обврски		
Обврски за даноци и придонеси на плата	5.440	4.120
Аванси на купувачи	-	303
Пресмет.трошоци и наплат.приходи за идни периоди	-	137
Обврски за дивиденди	173	130
Обврски спрема здруженија и комори	37	28
	5.650	4.718
	48.711	53.461

14. ПРИХОДИ ОД ПРОДАЖБА

	2023	2022
Продажба на готов производ на домаш.пазар	209.374	205.013
Продажба на готов производ на странски пазар	144.589	84.753
Приходи од продажба на отпадоци и материјали	1.362	1.946
Продажба на трговска стока на домашен пазар	716	1.026
Приходи од продажба на електрична енергија	309	405
Вкупно приходи од продажба	356.350	293.143

15. ОСТАНАТИ ПРИХОДИ

	2023	2022
Приходи од поврат на платени придонеси и даноци од плата	21.004	16.840
Приходи од продаж.на недвиж.постројки и опрема	4.460	2.649
Приходи од рабати и попусти	3.581	3.774
Приходи од донации	2.178	1.740
Приходи од отпис на обврски	461	426
Приходи од надом.на штета од осигур.компаниии	353	210
Вишоци на залихи	54	1
Приходи од наплатени отпишани побарувања	1	-
Останати приходи	120	105
	32.212	25.745

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
За годината која завршува на 31 декември 2023

Сите износи се искажани во илјади денари, освен таму каде што е поинаку назначено

16. ТРОШОЦИ ЗА СУРОВИНИ И МАТЕРИЈАЛИ

	2023	2022
Потрошени материјали и сировини	203.347	171.812
Трошоци за енергија	8.326	11.673
Трошоци за гориво	4.903	4.134
Потрошени резервни делови	4.182	1.613
Отпис на ситен инвентар	210	138
Трошоци за вода	141	450
Потрошени канцелариски материјали	102	121
Отпис на автогуми	28	23
	221.239	189.964

16. ТРОШОЦИ ЗА ВРАБОТЕНИ

	2023	2022
Нето плати и надоместоци на плати	77.047	63.021
Регрес за годишен одмор	2.173	2.094
Отпремнини за заминување во пензија	200	377
Останати со закон утврдени трошоци	214	336
	79.634	65.828

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
За годината која завршува на 31 декември 2023

Сите износи се искажани во илјади денари, освен таму каде што е поинаку назначено

18. ОСТАНАТИ ОПЕРАТИВНИ ТРОШОЦИ

	2023	2022
Транспортни услуги	7.145	4.729
Услуги	4.023	2.454
Услуги за одржување и заштита	2.426	1.449
Трошоци за посредување	1.635	766
Трошоци за платен промет	650	699
Оштетување и отпис на побарувања од купувачи (Бел.12)	552	20
Попусти, рабати, акциска продажба, рекламации на купувачи	546	1.935
Даноци кои не зависат од резултатот и такси	477	451
Трошоци за репрезентација	438	358
Комунални услуги	412	521
Трошоци за осигурување	357	332
Услуги за телефонија, интернет и поштенски услуги	260	260
Интелектуални услуги	222	223
Дневници и надомест на трошоци за службени патувања	179	206
Трошоци за возила	66	55
Расход и оттуѓ. на недвиж.постројки и опрема (Бел.5)	46	-
Услуги по договор на дело за повремено вршење на работа	39	37
Останати трошоци од работењето	912	185
Вкупно	20.385	14.680

19. ФИНАНСИСКИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ

	2023	2022
Приходи		
Камати	20	236
Позитивни курсни разлики	567	1.367
	587	1.603
Расходи		
Камати	(1.026)	(684)
Негативни курсни разлики	(912)	(887)
	(1.938)	(1.571)
Нето финансиски (расходи)	(1.351)	32

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
За годината која завршува на 31 декември 2023

Сите износи се искажани во илјади денари, освен таму каде што е поинаку назначено

20. ДАНОК НА ДОБИВКА

Усогласувањето на вкупниот данок на добивка според Извештајот за сеопфатната добивка е како што следи:

	2023	2022
Добивка пред оданочување	49.958	36.470
<i>Усогласување за:</i>		
Неодбитни трошоци за даночни цели	946	342
Даночна основа	50.904	36.812
Даночна стапка	10%	10%
Тековен данок на добивка по стапка од 10%	5.090	3.681
Ослободување од обврска за данок на добивка	(5.090)	(3.681)
Данок на добивка	-	-
<i>Ефективна даночна стапка</i>	<i>-</i>	<i>-</i>

Согласно законските прописи друштвото е ослободено од плаќање на Данок на добивка, поради тоа што станува збор за Заштитно друштво, регистрирано согласно Законот за вработување на инвалидни лица.

21. ЗАРАБОТУВАЧКА ПО АКЦИЈА

Заработувачката/(загубата) по акција (основна и разводнета) е пресметана по пат на делење на добивката/(загубата) која припаѓа на имателите на обични акции, со пондерираниот просечен број на обични акции во оптек во текот на годината.

	2023	2022
Добивка за имателите на обични акции	49.958	36.470
Пондериран просечен број на обични акции во оптек	71.709	71.709
Заработувачка по акција – основна и развод. (МКД по акција)	697	509

**БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
За годината која завршува на 31 декември 2023**

Сите износи се искажани во илјади денари, освен таму каде што е поинаку назначено

---

22. ПОТЕНЦИЈАЛНИ И ПРЕЗЕМЕНИ ОБВРСКИ*Судски спорови*

Со состојба на 31 декември 2023 година, не се покренати судски спорови против Друштвото (2022: 127 илјади Денари). Со состојба на 31 декември 2023 година, судските постапки, кои Друштвото ги има покренато против правни лица изнесуваат 112 илјади Денари (2022: 215 илјади Денари). На датумот на овие финансиски извештаи, не се евидентирани било какви резервирања од потенцијални загуби по основ на судски спорови. Раководството на Друштвото, редовно ги анализира можните ризици од загуби по основ на тековните судски спорови. Разни правни дејствија и побарувања може да се појават во иднина против Друштвото од правните спорови и побарувања кои може да се јават во текот на редовното деловно работење. Поврзаните ризици се анализирани од веројатноста за нивна појава. Иако резултатот од оваа проблематика не може секогаш со сигурност да се утврди, раководството на Друштвото верува дека нема да резултираат во материјално значајни обврски.

Гаранции

Со состојба на 31 декември 2023, Друштвото има превземени обврски по краткорочни денарска гаранции издадени од страна на Шпарксе банка АД Скопје, во вкупен износ од 5.743 илјади Денари (2022: 11.359 илјади денари).

Заложени средства

Со состојба на 31 декември 2023 година Друштвото ги има заложено дел од своите недвижности, постројки и опрема, чија сметководствена вредност е утврдена на износ од 18.450 илјади Денари, како обезбедување за позајмените средства со камата од домашни финансиски институции (види исто Белешки 5 и 12).

Даночен ризик

Посебните финансиски извештаи и сметководствената евиденција на Друштвото подлежи на даночна контрола од страна на даночните власти во периодот 5 години по поднесувањето на даночниот извештај за финансиската година и можат да предизвикаат дополнителни даночни обврски. Според оценките на Раководството на Друштвото и на датумот на овие извештаи не постојат било какви дополнителни услови од кои можат да произлезат потенцијални материјално значајни обврски по овој основ.

Капитални обврски

Не се евидентирани капитални обврски на денот на известување кои не се веќе признати во посебните финансиски извештаи.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
За годината која завршува на 31 декември 2023

Сите износи се искажани во илјади денари, освен таму каде што е поинаку назначено

23. ПОВРЗАНИ СУБЈЕКТИ

Следната табела ги прикажува обемот и салдата од трансакциите со поврзаните субјекти со состојба на и за годините кои завршуваат на 31 декември 2023 и 2022 година.

	Побарувања	Обврски	Приходи	Трошоци/ набавки
31 декември 2023				
Мал Метропол ДООЕЛ	-	-	-	-
6-ти МАЈ ДОО	-	10.964	-	24.555
Надоместоци на клучно раководство	-	-	-	2.492
	-	10		27.047

	Побарувања	Обврски	Приходи	Трошоци
31 декември 2022				
Мал Метропол ДООЕЛ	-	-	-	-
6-ти МАЈ ДОО	-	4.148	492	36.567
Јан Комерц ДООЕЛ	-	1.016	44	15.197
Надоместоци на клучно раководство	-	-	-	2.792
	-	5.164	536	56.780

24. НАСТАНИ ПО ДАТУМОТ НА ИЗВЕСТУВАЊЕ

По 31 декември 2023 година – датумот на известувањето, до денот на одобрувањето на овие финансиски извештаи, нема настани кои би предизвикале корекција на финансиските извештаи, ниту пак настани кои се материјално значајни за објавување во овие финансиски извештаи.

Прилози

Прилог 1 - Годишна сметка со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023

Прилог 2 - Годишен извештај за работењето со состојба на и за
годината што завршува на 31 декември 2023